

«زن و مطالعات خانواده»

سال هشتم - شماره سی و سوم - پاییز 1395

ص ص: 7-26

تاریخ دریافت: 95/04/29

تاریخ پذیرش: 95/05/26

نقش ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های هویت در پیش بینی رضایت از زندگی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز

محمدرضا اسماعیل‌نیا¹
دکتر علی خادمی^{2*}

چکیده

این پژوهش با عنوان «تعیین نقش ویژگی‌های شخصیتی و هویت در پیش بینی رضایت از زندگی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز» انجام شد. روش انجام این تحقیق توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری تحقیق حاضر را تمامی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی تبریز در نیمسال اول سال تحصیلی 94-95 در نظر گرفته شده که در سال تحصیلی 94-95 برابر 25974 نفر است. آن نبه منظور تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد و حجم نمونه برابر 379 نفر به دست آمد. از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی استفاده شد. برای جمع‌آوری اطلاعات، از پرسشنامه استاندارد شخصیت پنج عاملی نئو فرم کوتاه، پرسشنامه رضایت از زندگی (اس دابلیو ال اس) داینر، ایموز، لارسن و گریفین و پرسشنامه سبک هویت برزونسکی (ISI) استفاده شد. جهت آزمون فرضیه‌ها، از آزمون تحلیل واریانس یکطرفه استفاده شد. نتایج نشان داد که میزان رضایت از زندگی در دانشجویان دارای ویژگی شخصیتی برون‌گرایی و انعطاف‌پذیری بطور معنی‌داری بیشتر از ویژگی شخصیتی روان‌رنجوری، دل‌پذیربودن و باوجدان بودن است. میزان رضایت از زندگی در دانشجویان دارای پایگاه هویت اطلاعاتی بطور معنی‌داری بیشتر از پایگاه هویت هنجاری و سردرگم-اجتنابی؛ و در دانشجویان دارای پایگاه هویت هنجاری بطور معنی‌داری بیشتر از سردرگم-اجتنابی است. **واژه‌های کلیدی:** رضایت از زندگی، ویژگی‌های شخصیتی، پایگاه هویت.

1- دانش آموخته گروه روانشناسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

2- دانشیار گروه روانشناسی، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران (نویسنده مسؤول) A.khademi@iaurmia.ac.ir

مقدمه

رضایت از زندگی یک فرایند شناختی و قضاوتی است که بر پایه مقایسه شرایط فعلی فرد با یک سری استانداردها شکل می‌گیرد. اگر شرایط فرد به آن استانداردها نزدیک باشد رضایت از زندگی بیشتری خواهد داشت و بر عکس در صورتی که فرد شرایط زندگی خود را در مقایسه با آن استانداردها پایین بداند رضایت از زندگی‌اش کاهش خواهد یافت (رود، 2005). رضایت از زندگی یکی از واکنش‌های انسانی در زندگی فردی و اجتماعی است و به عنوان ارزیابی کلی فرد از زندگی تعریف می‌شود (گروسی فرشی، 1380، 78). رضایت درونی انسان‌ها، از رشد فردی و اجتماعی و منابع سازشی نشأت می‌گیرد (فونک و دیگران، 2006). مفهوم رضایت به عنوان یک تجربه درونی است که حضور مثبت هیجان‌ها و نبود احساسات منفی را در بر می‌گیرد (رود، 2005). رضایت از زندگی بازتاب توازن میان آرزوهای شخص و وضعیت فعلی او است (اینگهارد، 1373).

ابهامات گوناگونی در زمینه عوامل موثر بر رضایت از زندگی افراد وجود دارد که اینگونه ابهامات را به راحتی نمی‌توان مرتفع ساخت. با این وجود، در شناسایی عوامل موثر می‌توان به رویکردهای متفاوتی توجه نموده و سازه رضایت از زندگی افراد را از ابعاد گوناگون بررسی نمود. از جمله این ابعاد که درهاله‌ای از ابهامات قرار دارد می‌توان به ویژگی‌های شخصیتی و هویت اشاره نمود. مفهوم شخصیت در روان شناسی یک مفهوم رایج و معمول و در عین حال پیچیده است. کاربرد عامیانه شخصیت در حد یک مفهوم مطلوب در دیدگاه فردی تنزل یافته است. در حالی که مفهوم علمی آن به صورت کلی مورد مناقشه است (گروسی فرشی، 1380). می‌توان گفت که شخصیت، الگویی از صفات نسبتاً پایدار و ویژگی‌های بی نظیری است که هردو به رفتار فرد همسانی و فردیت می‌بخشند (فیسست؛ به نقل از حدادیان، 1388). مدی (1989) شخصیت را مجموعه‌ای پایدار از ویژگی‌ها و گرایش‌ها می‌داند که مشابهت و تفاوت‌های رفتار و روانشناختی افراد را که دارای تداوم زمانی بوده و ممکن است به واسطه فشارهای اجتماعی و زیست شناختی موقعیت‌های بلاواسطه شناخته شوند یا به آسانی درک نشوند، مشخص می‌کند.

پژوهشگران به طور فزاینده‌ای به مطالعه و بررسی شخصیت و ابعاد آن به عنوان عاملی تأثیرگذار در زندگی افراد پرداخته اند. بررسی‌ها نشان دادند شخصیت افراد

می‌تواند مهم‌ترین عامل تأثیرگذار در سازگاری و سلامتی آنان به شمار آید (سبزمیدانی، 1389). کاستا و مک کری (1990) در نظریه خود 5 ویژگی مهم شخصیت را به صورت زیر معرفی کرده اند:

- 1- روان رنجورخویی: روان رنجورخویی به سازگاری، ثبات عاطفی فرد، ناسازگاری و روان‌نژندی مربوط است. داشتن احساسات منفی همچون ترس، غم، برانگیختگی، خشم، احساس گناه، احساس کلافگی دائمی و فراگیر مبنای این مقیاس را تشکیل می‌دهند.
- 2- برون‌گرایی: برون‌گراها افرادی اجتماعی هستند اما اجتماعی بودن فقط یکی از ویژگی‌های این افراد است. افزون بر این آنان در عمل قاطع، فعال و حراف یا اهل گفتگو هستند. این افراد هیجان و تحرک را دوست دارند و برآنند که به موفقیت در آینده امیدوار باشند. مقیاس برون‌گرایی نشان دهنده علاقه افراد به توسعه صنعت و کار خود است.
- 3- انعطاف‌پذیری (گشودگی نسبت به تجربه): عناصر تشکیل دهنده گشودگی نسبت به تجربه، تصورات فعال، حساسیت به زیبایی، توجه به تجربه‌های عاطفی درونی و داوری مستقل می‌باشد. افراد باز انسان‌هایی هستند که در باروری تجربه‌های درونی و دنیای پیرامون کنج‌کاو بوده و زندگی آنها سرشار از تجربه است. این افراد طالب لذت بردن از نظریه‌های جدید و ارزش‌های غیرمعارف هستند و در مقایسه با افراد "بسته" احساسات مثبت و منفی بیشتری دارند.
- 4- توافق (سازگاری): همانند برون‌گرایی، شاخص توافق، بر گرایش‌های ارتباط بین فردی تأکید دارد. فرد موافق اساساً نوع دوست است، بادیگران احساس همدردی می‌کند، و مشتاق به کمک به آنان است. او اعتقاد دارد که دیگران نیز با وی همین رابطه را دارند. در مقایسه، شخص ناموافق یا مخالف، خود محور بوده و به قصد و نیت دیگران مظنون است و بیشتر اهل رقابت است تا همکاری.
- 5- باوجدان بودن (وظیفه‌شناسی): کنترل خویشتن به فرایند فعال طراحی، سازماندهی و اجرای وظایف گفته می‌شود و تفاوت‌های فردی در این زمینه، مبنای شاخص وجدانی بودن است. به طور خلاصه، دو ویژگی عمده توانایی کنترل تکانه‌ها و

تمایلات و به کارگیری طرح و برنامه در رفتار، برای رسیدن به اهداف مورد بررسی، در شاخص وظیفه شناسی قرار می‌گیرند (به نقل از گروسی فرشی، 1380).

شکل‌گیری هویت و دستیابی به تعریفی منسجم از خود، مهم‌ترین جنبه رشد روانی و اجتماعی انسان است. انتخاب ارزش‌ها، باورها و اهداف زندگی، مهم‌ترین مشخصه‌های اصلی هویت را در دوره نوجوانی و جوانی تشکیل می‌دهند (امانی و مجذوبی، 1390). شکل‌گیری هویت، ترکیبی از مهارت‌ها، جهان بینی و همانند سازی دوران کودکی است که به صورت یک کل کم و بیش منسجم، پیوسته و منحصر به فرد در می‌آید که برای فرد، حس تداوم گذشته و جهت‌گیری به سوی آینده را فراهم می‌سازد (کروگر، 2000).

اریکسون بر این باور است که شکل‌گیری و پذیرش هویت فرد، تکلیفی به طور کامل، دشوار و اضطراب‌زاست. افرادی که به هویتی قوی دست می‌یابند، برای رویارویی با مسائل بزرگسالی آماده می‌شوند و افرادی که نمی‌توانند به چنین هویتی دست یابند، بحران هویت را تجربه می‌کنند (شولتز و شولتز، 1386، 92).

در تمام فرهنگ‌ها ایجاد هویت یکی از شرایط اساسی شکل‌گیری شخصیت مورد پذیرش جامعه است. در مطالعه‌ی شخصیت انسان هویت یک جنبه‌ی اساسی و درونی بوده که با کمک آن احساس تداوم و یکپارچگی به فرد می‌دهد. هویت مفهوم ذهنی فرد از خودش می‌باشد و با عناوینی چون هویت شخصی، هویت اجتماعی، هویت قومی، هویت جنسی و غیره مورد استفاده قرار می‌گیرد (ریبر، 2001).

جدیدترین نظریه مربوط به هویت نظریه سبک‌های هویت برزنوسکی است. از دیدگاه برزنوسکی سبک هویت عبارتست از اینکه چگونه افراد به جستجو، پردازش و ارزیابی اطلاعات مربوط به خود می‌پردازند و از آن استفاده می‌کنند (برزنوسکی، 1990). سه سبکی که برزنوسکی به آن پرداخته است عبارتست از: سبک اطلاعاتی، سبک هنجاری، سبک سر در گم/اجتنابی (کاپوتی و اودس، 2001)¹.

سبک اطلاعاتی: ظاهراً سازگارانه‌ترین سبک و ساز و کار کنار آمدن برای اداره موقعیت‌های روزانه است. افراد با سبک هویت اطلاعاتی، به صورت فعال و آگاهانه به جستجوی اطلاعات و ارزیابی آنها می‌پردازند و سپس اطلاعات مناسب را مورد استفاده

1. Caputi and Odes, 2001

قرار می دهند (برزونسکی، 1990). جهت گیری هویت اطلاعاتی با تعمق درباره خود، تلاش‌های مقابله ای مسئله مدار، سبک معرفتی منطقی، احساس نیاز به شناخت، پیچیدگی شناختی، تصمیم گیری هدفمند، وظیفه شناسی، پذیرش و هویت موفق رابطه مثبت نشان می دهد (برزونسکی و کالک، 2000).

سبک هنجاری: بر پایه تقلید و پیروی از افراد مهم در زندگی فرد بنا شده است و شامل یک دیدگاه بسته ذهنی و خودپنداری ثابت و سرکوب کننده اکتشاف است. این روش بسیار نزدیک به وضعیت تفویض اختیار ماریسیا است. نوجوانان با سبک هویت هنجاری، نسبت به موضوعات هویتی و تصمیم گیری‌ها به همنوایی با انتظارات و دستورات افراد مهم و گروه‌های مرجع می پردازند (برزونسکی، 1992).

سبک سردرگم/اجتنابی: نماد برخورد طفره آمیز در مشکلات با راهبردهای متمرکز بر هیجان که با سطح پایینی از تعهد و اعتماد به نفس و نیز بی ثباتی خودپنداری همراه است. افراد با سبک هویت سردرگم-اجتنابی، تعلل و درنگ می کنند و تا ح ممکن سعی در اجتناب از پرداختن به موضوعات هویت و تصمیم‌گیری دارند (برزونسکی، 1990).

رضایت از زندگی زمینه تسری رضایت افراد به حوزه‌های گوناگون اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است و کاهش آن آثار فراوانی در سطح خرد و کلان دارد (شغابی، 1389). پژوهش‌ها نشان داده اند که ویژگی‌های شخصیتی فرد بر تعاملات اجتماعی و ساختار شبکه حمایت اجتماعی وی تأثیر می گذارد و در حمایت ادراک شده فرد نقش مهمی دارد. به طوری که با افزایش سطح روان رنجورخویی و برونگرایی، میزان حمایت ادراک شده در فرد کاهش می‌یابد (اسویکرت، هیتنر و فوستر، 2010)¹. با افزایش حمایت اجتماعی، به ویژه از سوی خانواده، احساس رضایتمندی در فرد افزایش می‌یابد (اونگ و فینی، 2002)². کیوودو و آبالا (2011)³ معتقدند حمایت اجتماعی ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی و رضایت از زندگی را بهتر تبیین می‌کند.

به طور کلی عوامل متعددی اعم از عوامل محیطی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در ایجاد رضایت از زندگی موثر هستند و محققان جامعه شناس بر اساس مبانی فکری و نظری خود در آثار مختلف این عوامل را مورد بررسی قرار داده‌اند. در این راستا از جمله عواملی که می‌تواند رضایت از زندگی را پیش بینی کند، ویژگی‌های شخصیتی

1. Swickert, Hittner & Foster, 2010

2. Ong & phinney, 2002

3. Quevedo & Abella, 2011

و سبک‌های هویتی افراد می باشد. تحقیق حاضر به عنوان گام مقدماتی در راستای پاسخ‌گویی به ابهام فوق بوده و مساله تحقیق را در حیطه خلا نظری دانش عنوان می‌کند و پژوهشگر را بر آن داشته تا با بررسی ارتباط بین متغیرهای فوق، بتواند پس از تعیین ارتباط بین متغیرهای مذکور، نقش هر یک از متغیرها را در پیش بینی رضایت از زندگی دانشجویان نشان دهد. لذا در این تحقیق به بررسی نقش ویژگی‌های شخصی و سبک‌های هویتی در پیش بینی رضایت از زندگی در بین دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی تبریز پرداخته می‌شود.

مطالعات مختلفی در زمینه رضایت از زندگی و عوامل موثر بر آن در ایران و خارج از ایران انجام یافته است که به برخی از آنها اشاره می‌شود.

موسوی و ایروانی (1391) نشان دادند که بین عامل شخصیتی روان رنجور خویی و دلزدگی زناشویی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. ولی عوامل شخصیتی برون‌گرایی، تجربه‌پذیری، توافق‌پذیری و وجدان‌گرایی با دلزدگی زناشویی رابطه منفی دارند. شاکریان و همکاران (1389) نشان دادند که بین عامل شخصیتی روان‌آزرده‌خویی و رضایتمندی زناشویی رابطه منفی وجود دارد ولی عوامل شخصیتی برون‌گرایی، وظیفه‌شناسی، مقبولیت و گشودگی با رضایتمندی زناشویی رابطه مثبت دارند. در این پژوهش عامل شخصیتی برون‌گرایی بیشترین سهم را در پیش‌بینی رضایتمندی زناشویی ایفا می‌کند.

رجبی و نیگانی (1387) نشان دادند که: 1- بین روان رنجور خویی (از ویژگی‌های شخصیتی) و رضایت زناشویی رابطه منفی وجود دارد. 2- بین ویژگی‌های شخصیتی (برون‌گرایی)، باز بودن نسبت به تجربه، توافق‌پذیری و وجدانی بودن) و رضایت زناشویی رابطه مثبت وجود دارد. 3- ویژگی‌های شخصیتی (روان رنجور خویی، برون‌گرایی و باز بودن نسبت به تجربه رضایت زناشویی را پیش بینی می‌نمایند.

کشاوری و علوی (1383) نشان دادند همبستگی بین خرده مقیاس‌های نوروتیک، برون‌گرایی، درون‌گرایی، سایکوتیکو دروغ‌گویی با خرده مقیاس‌های سازگاری زناشویی شامل: رضایت دو نفری، همبستگی دو نفری، توافق دو نفری و ابراز محبت، در سطح 0/05 معنادار شد.

شکری و همکاران (1386) به این نتیجه رسیدند که اجتناب از مواجهه با مسائل مربوط به هویت با بهزیستی روان‌شناختی رابطه منفی دارد. همچنین، نتایج این تحقیق

نشان می‌دهد که نه تنها وجود تعهد بلکه شیوه مواجهه با تکالیف و موضوعات مربوط به هویت نیز در پیش‌بینی بهزیستی روان‌شناختی افراد بسیار مهم است.

تنن بام و همکاران (2007) نشان دادند تفکرات غیرمنطقی نظیر نیاز به تایید دیگران، انتظار بالا از خود، دلوپسی و اضطراب، اجتناب از مشکلات و درماندگی برای تغییر با عزت نفس پایین و نارضایتی زناشویی رابطه دارد.

شارما و کاوروی (2010) در به این نتیجه رسیدند که بین توافق‌پذیری با سلامت عمومی رابطه منفی و بین گشودگی با سلامت عمومی رابطه مثبت وجود دارد.

فورنهام، چنگ (1999) به این نتیجه رسیدند که شخصیت در پیش‌بینی سلامت روانی عامل تأثیرگذاری است و رابطه مثبت معنی‌داری دارد.

برزونسکی و کاک (2005)، نشان دادند که دانشجویان با سبک اطلاعاتی در مقایسه با دانشجویان با سبک‌های هویت هنجاری و سردرگم در مقیاس‌های خودبستگی، مهارت‌های مدیریت مؤثر زندگی، احترام و تحمل افراد متفاوت از خود، ایجاد روابط صمیمانه نمرات بالاتری گزارش کردند.

با توجه به مطالب مذکور، فرضیه‌های تحقیق به صورت زیر بیان می‌شوند.

1. میزان رضایت از زندگی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز بر اساس ویژگی‌های شخصیتی آنها متفاوت است.
2. میزان رضایت از زندگی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز بر اساس سبک‌های هویت آنها متفاوت است.

ابزار و روش

2-1- طرح تحقیق

تحقیق حاضر از نوع تحقیقات همبستگی است. چون به پیش‌بینی متغیرها می‌پردازد.

2-2- جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری تحقیق حاضر را تمامی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی تبریز تشکیل می‌دهند. برای این منظور کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی تبریز در نیمسال اول سال تحصیلی 94-95 در نظر گرفته شده که در سال تحصیلی 94-95 برابر 25974 نفر است.

آن نبه منظور تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد. با درجه دقت 5 درصد و سطح اطمینان 95 درصد حجم نمونه برابر 379 نفر به دست آمد.

$$n = \frac{Nz^2pq}{Nd^2 + z^2pq} = \frac{25974 \times 1.96^2 \times 0.5 \times 0.5}{25974 \times 0.05^2 + 1.96^2 \times 0.5 \times 0.5} = 379$$

در فرمول کوکران: n: نشان دهنده حجم نمونه؛ N: حجم جمعیت آماری؛ Z: سطح زیر منحنی نرمال استاندارد به ازای سطح احتمال 95 درصد؛ p: نسبتی از جمعیت واجد صفت معین؛ d: خطای در نظر گرفته شده برای نمونه‌گیری است.

جهت تعیین نمونه‌ها و مراجعه به آنها، از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی استفاده شد. بدین ترتیب که ابتدا با توجه به ناهمگنی جامعه آماری و وجود دانشجویان از همه قشر (زن و مرد، کارشناسی و کارشناسی ارشد، دانشکده‌ها و رشته‌های متفاوت) برای تعیین نمونه‌های مورد نظر و مراجعه به آنها از شیوه تقسیمات دانشگاهی بر اساس دانشکده‌ها استفاده و هر دانشکده بصورت یک طبقه در نظر گرفته شد. سپس با در نظر گرفتن نسبت جامعه آماری تعداد نمونه‌های هر طبقه مشخص شد.

3-2- ابزار

برای جمع‌آوری اطلاعات مربوط به آزمون فرضیه‌ها، از پرسشنامه استاندارد شخصیت پنج عاملی نئو¹ فرم کوتاه، پرسشنامه رضایت از زندگی (اس دابلیو ال اس²) داینر، ایمونز، لارسن و گریفین و پرسشنامه سبک هویت برزونسکی (ISI) استفاده شد. پرسشنامه شخصیت پنج عاملی نئو فرم کوتاه:

نسخه تجدید نظر شده‌ی پرسشنامه‌ی شخصیتی نئو-پی آی-آر³ نوعی پرسش‌نامه خودسنجی ویژگی‌های شخصیتی است که مبتنی بر یک الگوی معروف شخصیتی به نام مدل پنج عاملی است. پنج عامل مذکور عبارتند از: روان‌آزردگی (نوروتیسم)، برون‌گرایی، گشودگی، موافق بودن، باوجدان بودن. در این پژوهش از فرم کوتاه این پرسشنامه که دارای 60 سوال بوده و با عنوان "پرسشنامه پنج عاملی" (نئو-اف آی⁴) می‌باشد

-
1. NEO
  2. SWLS
  3. NEO-PI-R
  4. NEO-FFI

استفاده شده است. این پرسشنامه در ایران توسط گروهی فرشی در سال 1377 هنجاریابی شده است. اعتبار این پرسشنامه با استفاده از روش آزمون-آزمون مجدد درمورد 208 نفر از دانشجویان به فاصله 3 ماه به ترتیب 0/83، 0/75، 0/80، 0/79 و 0/79 برای عوامل N، E، O، A، C به دست آمده است. پاسخگویان هر یک از 60 جمله را بر مبنای یک مقیاس پنج قسمتی (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم، کاملاً موافقم) درجه بندی می‌کنند. برای سوال‌های بدون پاسخ، نمره‌ی "نظری ندارم" در نظر گرفته می‌شود. در هر سوال آزمودنی نمره صفر تا چهار را احراز می‌کند. هر یک از سوال‌ها نشان دهنده یکی از پنج عامل بزرگ شخصیت است (آشتیانی، 1390).

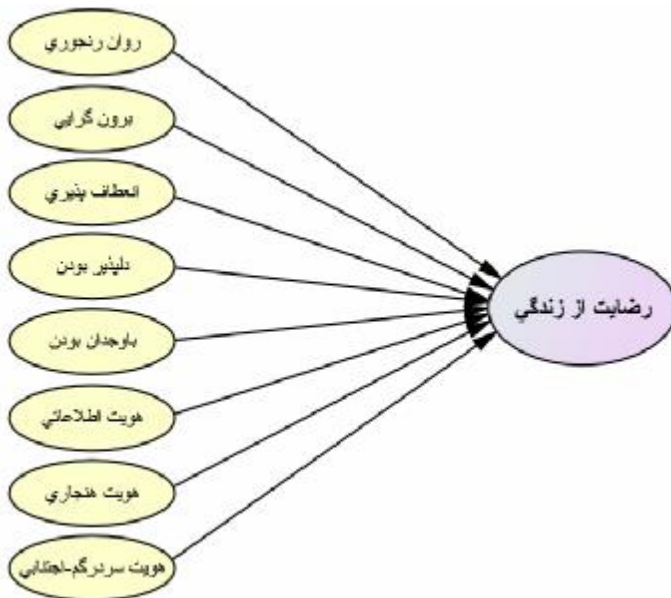
پرسشنامه رضایت از زندگی (اس دابلو ال اس)¹:

این پرسشنامه توسط داینر، ایمونز، لارسن و گریفین در سال 1985 ساخته شد. داینر خود از پیشگامان حوزه رضایت از زندگی است و نظریات بسیاری در این زمینه ارائه داده است. این پرسشنامه دارای 5 ماده است و هرچه فرد نمره بالاتری در آن بگیرد رضایت از زندگی‌اش بیشتر است. پرسشنامه رضایت از زندگی (اس دابلو ال اس) دارای 5 گویه است. هرگویه این پرسشنامه در یک طیف 7 گزینه‌ای نمره‌گذاری می‌شود که از کاملاً مخالفم (نمره 1) تا کاملاً موافقم (نمره 7) نمره می‌گیرند. بنابراین فرد می‌تواند نمره‌ای بین 7 تا 35 کسب کند که نمره بالاتر نشانه رضایت از زندگی بیشتر است.

پرسشنامه سبک‌های هویتی برزونسکی (آی اس آی - 6)²

پرسشنامه سبک هویتی برزونسکی برای نشان دادن جنبه دیگری از بحران هویت یعنی فرایندهای شناختی درگیر در مقابله و حل مساله میان افراد در مراحل گوناگون بحران هویت طراحی شده است. این پرسشنامه اولین بار توسط برزونسکی (1989) ساخته شد و سپس دو بار توسط خود او مورد تجدید نظر قرار گرفت. این پرسشنامه 40 آیتم دارد که 11 آیتم آن در ارتباط با سبک هویت اطلاعاتی، 10 آیتم آن در ارتباط با سبک هویت سردرگم/اجتنابی و 9 آیتم آن مربوط به سبک هویت هنجاری است. علاوه بر سه سبک هویت، 10 آیتم نیز در ارتباط با تعهد هویت است که برای تحلیل ثانویه بکار می‌رود و سبک هویتی محسوب نمی‌شود. پاسخ‌ها بر اساس مقیاس لیکرت پنج درجه ای (1=کاملاً مخالف الی 5=کاملاً موافق) تنظیم شده است. برزونسکی و

همکارانش هریک از نمرات سه مقیاس پرسشنامه سبک هویت را به نمره Z تبدیل نمودند و با توجه به نمرات، آزمودنی در یکی از سه سبک اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم/اجتنابی قرار می گرفت. برزونسکی پایایی درونی مقیاس اطلاعاتی را 0/62، مقیاس هنجاری 0/66، و مقیاس سردرگم/اجتنابی را 0/73 گزارش کرده است. در پژوهش شگری و همکاران (1386) پایایی به روش ضریب آلفای کرونباخ برای هر کدام از زیرمقیاس‌های بین 0/53 الی 0/72 گزارش شده است. مدل مفهومی تحقیق در زیر ارائه شده است.

مدل مفهومی پیش‌بینی رضایت از زندگی بر اساس پنج عامل شخصیت و سبک‌های هویت

2-4- روش تحلیل داده‌ها

برای آزمودن فرضیه‌های پژوهشی از آزمون تحلیل واریانس یکطرفه توسط نرم افزار spss نسخه 18 استفاده شد.

بحث و نتیجه گیری

از کل نمونه مورد بررسی، 43/5 درصد مرد و 56/5 درصد زن هستند. 74/9 درصد مجرد و 25/1 درصد متأهل هستند. از کل نمونه مورد بررسی، ویژگی شخصیتی 16/6 درصد روان رنجوری، 24 درصد برون گرایی، 23/7 درصد انعطاف پذیری، 18/2 درصد دلپذیر بودن و 17/4 درصد باوجدان بودن است. پایگاه هویت 34/6 درصد اطلاعاتی، 33/2 درصد هنجاری و 32/2 درصد سردرگم-اجتنابی است. میانگین سن پاسخگویان برابر 25/81 سال، کمترین مقدار برابر 19 و بیشترین مقدار برابر 39 سال است. میانگین رضایت از زندگی برابر 22/83، کمترین مقدار برابر 10 و بیشترین مقدار برابر 33 است.

جدول 1- جدول آماره‌های توصیفی رضایت از زندگی

متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	مینیمم	ماکزیمم
رضایت از زندگی	379	23	5,56	10	33

برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شده است. با توجه به سطوح معنی‌داری به دست آمده نتیجه گرفته می‌شود که متغیر رضایت از زندگی، ویژگی‌های شخصیتی و پایگاه هویتی دارای توزیع نرمال می‌باشد (سطح معنی‌داری بزرگتر از 0/05).

فرضیه 1: رضایت از زندگی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز بر اساس ویژگی‌های شخصیتی آنها متفاوت است. برای آزمون این فرضیه، از آزمون آنالیز واریانس یکطرفه استفاده شده است. نتایج آنالیز واریانس نشان می‌دهد که میزان رضایت از زندگی دانشجویان بر اساس ویژگی شخصیتی آنها تفاوت معنی‌داری را نشان می‌دهد ($F=34/88$ و $p<0/05$). نتایج آزمون تعقیبی توکی نیز حاکی است که میزان رضایت از زندگی در دانشجویان دارای ویژگی شخصیتی برون گرایی و انعطاف پذیری بطور معنی‌داری بیشتر از ویژگی شخصیتی روان رنجوری، دلپذیر بودن و باوجدان بودن است.

جدول 2- نتایج آنالیز واریانس برای بررسی رابطه ویژگی شخصیتی و رضایت از زندگی

متغیر وابسته	ویژگی شخصیتی	تعداد	میانگین	انحراف معیار	F مقدار	سطح معنی داری
رضایت از زندگی	روان رنجوری	63	19.97	5.778	34.875	.000
	برون گرایی	91	26.56	4.420		
	انعطاف پذیری	90	24.92	4.345		
	دلپذیر بودن	69	21.13	4.902		
	باوجدان بودن	66	19.35	4.593		

جدول 3- نتایج آزمون تعقیبی توکی برای مقایسه زوجی رضایت از زندگی بر حسب ویژگی شخصیتی

	(I)	(J)	میانگین اختلاف (I-J)	خطای معیار اختلاف	سطح معنی داری
روان رنجوری	ویژگی شخصیتی	ویژگی شخصیتی			
		برون گرایی	-6.592*	.782	.000
		انعطاف پذیری	-4.954*	.784	.000
		دلپذیر بودن	-1.162	.831	.629
برون گرایی		باوجدان بودن	.620	.840	.948
		انعطاف پذیری	1.638	.709	.144
		دلپذیر بودن	5.430*	.762	.000
انعطاف پذیری		باوجدان بودن	7.212*	.771	.000
		دلپذیر بودن	3.792*	.763	.000
		باوجدان بودن	5.574*	.773	.000
		دلپذیر بودن	1.782	.821	.194

فرضیه 2: رضایت از زندگی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز بر اساس سبک‌های هویت آنها متفاوت است

برای آزمون این فرضیه، از آزمون آنالیز واریانس یکطرفه استفاده شده است. نتایج آنالیز واریانس نشان می‌دهد که میزان رضایت از زندگی دانشجویان بر اساس سبک‌های هویت آنها تفاوت معنی داری را نشان می‌دهد ($p < 0/05$ و $F=24/49$). نتایج آزمون تعقیبی توکی نیز حاکی است که میزان رضایت از زندگی در دانشجویان دارای پایگاه هویت اطلاعاتی بطور معنی داری بیشتر از پایگاه هویت هنجاری و سردرگم-اجتنابی؛ و در دانشجویان دارای پایگاه هویت هنجاری بطور معنی داری بیشتر از سردرگم-اجتنابی است.

جدول 4- نتایج آنالیز واریانس برای بررسی رابطه پایگاه هویت و رضایت از زندگی

متغیر وابسته	پایگاه هویت	تعداد	میانگین	انحراف معیار	مقدار F	سطح معنی‌داری
رضایت از زندگی	اطلاعاتی	131	25,08	5,219	24,486	0,000
	هنجاری	126	22,79	5,589		
	سردرگم-اجتنابی	122	20,46	4,892		

جدول 5- نتایج آزمون تعقیبی توکی برای مقایسه زوجی رضایت از زندگی بر حسب پایگاه هویت

پایگاه هویت (I)	پایگاه هویت (J)	میانگین اختلاف (I-J)	خطای معیار اختلاف	سطح معنی‌داری
اطلاعاتی	هنجاری	2.283*	.654	.002
	سردرگم-اجتنابی	4.617*	.660	.000
هنجاری	سردرگم-اجتنابی	2.335*	.666	.001

میزان رضایت از زندگی دانشجویان مرد و زن مقایسه شده است. نتایج آزمون t مستقل در جدول 6 ارایه شده است. نتایج نشان می‌دهد که بین میزان رضایت از زندگی دانشجویان مرد و زن تفاوت معنی‌داری وجود ندارد ($p > 0/05$).

جدول 6- نتایج آزمون t مستقل برای مقایسه رضایت از زندگی دانشجویان مرد و زن

متغیر وابسته	جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف معیار	آزمون لوین		آزمون t	
					آماره F	سطح معنی‌داری	آماره t	درجه آزادی معنی‌داری
رضایت از زندگی	مرد	165	22,57	5,476	0,448	0,504	-0,803	377
	زن	214	23,03	5,630				

نتیجه تحقیق حاضر نشان داد که بین ویژگی شخصیتی برون‌گرایی و انعطاف‌پذیری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز با رضایت از زندگی آنها رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. این نتایج با نتایج تحقیقات موسوی و ایروانی (1391)، شاکریان و همکاران (1389) و رجبی و نیگانی (1387) همسو می‌باشد. رضایت از زندگی به شناخت و فرایند قضاوت ذهنی بر می‌گردد و مراد از آن نگرش فرد، ارزیابی عمومی نسبت به کلیت زندگی خود و یا برخی از جنبه‌های زندگی، مانند زندگی خانوادگی و تجربه آموزش

است (دینر، سان، لوکاس، اسمیت، 1999؛ به نقل از زکی، 1386). دانشجویان به عنوان قشر خاصی از جامعه، در دوران دانشجویی شرایط خاصی از زندگی اجتماعی را تجربه می کنند که می تواند روی سلامت روانی و کیفیت زندگی آنها تاثیر بگذارد. رضایت از زندگی جدای از اثرات فردی پیامدهای اجتماعی مهمی به همراه دارد برای نمونه وجود چنین احساسی می تواند سلامت فرد و جامعه را تضمین نماید و با ایجاد امید و خوشبینی و از بین بردن احساس بی قدرتی و انزوا و بی اعتمادی در بین مردم فرآیند توسعه را تسریع نموده و با ایجاد احساس تعلق و تعهد اجتماعی بقای جامعه را تضمین نماید. وجود نارضایتی، با ایجاد بدبینی در افراد در طولانی مدت موجب انزوا و بی اعتمادی اجتماعی و از بین رفتن سرمایه های اجتماعی می شود و در صورت طولانی شدن چنین حالتی می توان نسل های بعد را نیز به عنوان قربانیان این واقعه در نظر گرفت. تحقیقات نشان داده است که اهمیت رضایت از زندگی بویژه در دوران جوانی به حدی است که بر اساس آن می توان میزان رفتارهای انحرافی افراد را در آینده و نیز قربانی انحرافات شدن ایشان را پیش بینی کرد (هارنین، 2007؛ والویس، 2008).

می توان گفت که شخصیت، الگویی از صفات نسبتا پایدار و ویژگی های بی نظیری است که هر دو به رفتار فرد همسانی و فردیت می بخشد (فیست؛ به نقل از حدادیان، 1388). بررسی ها نشان دادند شخصیت افراد می تواند مهم ترین عامل تأثیرگذار در سازگاری و سلامتی آنان به شمار آید (سبزمیدانی، 1389)

پژوهش ها نشان داده اند که ویژگی های شخصیتی فرد بر تعاملات اجتماعی و ساختار شبکه حمایت اجتماعی وی تأثیر می گذارد و در حمایت ادراک شده فرد نقش مهمی دارد. به طوری که با افزایش سطح روان رنجورخویی و برونگرایی، میزان حمایت ادراک شده در فرد کاهش می یابد (اسویکرت، هیتنر و فوستر، 2010)¹. با افزایش حمایت اجتماعی، به ویژه از سوی خانواده، احساس رضایتمندی در فرد افزایش می یابد (اونگ و فینی، 2002)². کیوودو و آبالا (2011)³ معتقدند حمایت اجتماعی ارتباط بین ویژگی های شخصیتی و رضایت از زندگی را بهتر تبیین می کند.

برونگراها افرادی اجتماعی هستند اما اجتماعی بودن فقط یکی از ویژگی های این افراد است. افزون بر این آنان در عمل قاطع، فعال و حراف یا اهل گفتگو هستند. این

1. Swickert, Hittner & Foster, 2010

2. Ong & phinney, 2002

3. Quevedo & Abella, 2011

افراد هیجان و تحرک را دوست دارند و برآنند که به موفقیت در آینده امیدوار باشند. مقیاس برونگرایی نشان دهنده علاقه افراد به توسعه صنعت و کار خود است. عناصر تشکیل دهنده گشودگی نسبت به تجربه، تصورات فعال، حساسیت به زیبایی، توجه به تجربه‌های عاطفی درون و داوری مستقل می باشد. افراد باز انسان‌هایی هستند که در باروری تجربه‌های درونی و دنیای پیرامون کنجکاو بوده و زندگی آنها سرشار از تجربه است. این افراد طالب لذت بردن از نظریه‌های جدید و ارزش‌های غیرمتعارف هستند و در مقایسه با افراد "بسته" احساسات مثبت و منفی بیشتری دارند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که برونگرها و افراد انعطاف‌پذیر از میزان رضایت بالاتری برخوردار هستند. نتیجه دیگر تحقیق حاضر نشان داد که بین پایگاه هویت اطلاعاتی و پایگاه هویت هنجاری با رضایت از زندگی رابطه مثبت و بین پایگاه هویت سردرگم-اجتنابی با رضایت از زندگی رابطه معکوس معنی‌داری وجود دارد. نتایج این فرضیه با پژوهش‌های برزونسکی و کاک (2005)، عبدی زرین و همکاران (1389)، قهرمان (1389)، شکری و همکاران (1386)، ولوراس و بوسما (2005) و بهاری و فرکیش (1388) همسو می‌باشد. رضایت درونی انسان‌ها، از رشد فردی و اجتماعی و منابع سازشی نشأت می‌گیرد (فونک و دیگران، 2006). شکل‌گیری هویت، ترکیبی از مهارت‌ها، جهان بینی و همانندسازی دوران کودکی است که به صورت یک کل کم و بیش منسجم، پیوسته و منحصر به فرد در می‌آید که برای فرد، حس تداوم گذشته و جهت‌گیری به سوی آینده را فراهم می‌سازد (کروگر، 2000). اریکسون بر این باور است که شکل‌گیری و پذیرش هویت فرد، تکلیفی به طور کامل، دشوار و اضطراب‌زاست. افرادی که به هویتی قوی دست می‌یابند، برای رویارویی با مسائل بزرگسالی آماده می‌شوند و افرادی که نمی‌توانند به چنین هویتی دست یابند، بحران هویت را تجربه می‌کنند، چنین افرادی نمی‌دانند کیستند یا چه هستند، به کجا تعلق دارند یا می‌خواهند به کجا بروند، در نتیجه ممکن است از مسیر بهنجار زندگی، تحصیل، شغل و ازدواج کناره‌گیری کنند (شولتز و شولتز، 1386).

جهت‌گیری هویت اطلاعاتی با تعمق درباره خود، تلاش‌های مقابله‌ای مسئله‌مدار، سبک منطقی، احساس نیاز به شناخت، پیچیدگی شناختی، تصمیم‌گیری هدفمند، وظیفه‌شناسی، پذیرش و هویت موفق رابطه دارد. همچنین افراد دارای هویت اطلاعاتی، موفقیت بیشتری داشته و بازخورد مثبت از اجتماع دریافت می‌کنند و در نتیجه احساس

رضایت بیشتری پیدا می کنند. نتایج مطالعه برزونسکی و کاک (2005) نشان داد که دانشجویان با سبک اطلاعاتی در مقایسه با سبک‌های هنجاری و سر درگم در مقیاس‌های خودمختاری تحصیلی، خودبستگی، مهارت‌های زندگی، احترام و تحمل افراد متفاوت از خود، ایجاد روابط صمیمانه، استقلال هیجانی و اعتماد به نفس نمرات بالاتری دارند. دانش آموزان با سبک‌های هویت اطلاعاتی و هنجاری در مقایسه با دانش آموزان با سبک‌های هویت سر درگم، در مقیاس‌های اهداف تحصیلی، واقع بینی، نقشه‌های طولانی مدتی درباره زندگی و اهداف و روابط پایدار با همسالان خود نمرات بالاتری نشان می دهند. در پژوهش برزونسکی (2003) هویت اطلاعاتی بالاترین سطح سلامت روانی را داشته و هویت سر در گم پایین ترین سطح سلامت روانی را نشان می دهد. این مساله شاید ناشی از این باشد که افراد دارای هویت اطلاعاتی، موفقیت بیشتری داشته و بازخورد مثبت از اجتماع دریافت می کنند و افراد دارای هویت هنجاری، معیارها و انتظارات والدین و افراد مهم را درونی می کنند و نسبت به اطلاعات و تجربیاتی که تهدید کننده ارزش‌ها و عقاید آن‌ها باشد، بسته هستند.

سبک هنجاری بر پایه تقلید و پیروی از افراد مهم در زندگی فرد بنا شده است و شامل یک دیدگاه بسته ذهنی و خودپنداری ثابت و سرکوب کننده اکتشاف است. این روش بسیار نزدیک به وضعیت تفویض اختیار ماریسا است. نوجوانان با سبک هویت هنجاری، نسبت به موضوعات هویتی و تصمیم گیری‌ها به همنوایی با انتظارات و دستورات افراد مهم و گروه‌های مرجع می پردازند. آن‌ها به طور خودکار، ارزش‌ها و عقاید را بدون ارزیابی آگاهانه می پذیرند و درونی می کنند؛ تحمل کمی برای مواجه شدن با موقعیت‌های جدید و مبهم دارند و نیاز بالایی برای بسته نگه داشتن ساختار خود نشان می دهند (برزونسکی، 1992). در واقع این گروه از افراد ارتباط تنگاتنگی با رفتارهای گروه مرجع دارند و رفتارها و عقاید گروه مرجع در این افراد تعیین کننده است. لذا در تبیین میزان رضایت این گروه بایستی گروه مرجع آنها را هم در نظر گرفت.

سبک سر درگم/اجتنابی نماد برخورد طفره آمیز در مشکلات با راهبردهای متمرکز بر هیجان که با سطح پایینی از تعهد و اعتماد به نفس و نیز بی ثباتی خودپنداری همراه است. افراد با سبک هویت سر درگم-اجتنابی، تعلل و درنگ می کنند و تا حد ممکن سعی در اجتناب از پرداختن به موضوعات هویت و تصمیم گیری دارند (برزونسکی، 1990). کمبود تعهدات در افراد دارای هویت سر درگم، آنان را در موقعیت آسیب پذیری

قرار می‌دهد. از آنجایی که هویت سر درگم فقدان یک دیدگاه و نقطه نظر منسجم از خود و عدم ارزیابی و بررسی وسیع و همه‌جانبه از خویشتن وجود دارد در واقع به عنوان یک عقب‌نشینی کلی از زندگی مورد توجه قرار گرفته است. افراد دارای هویت سر درگم در موقعیت‌های تصمیم‌گیری به دلیل اینکه نسبت به توانایی‌های خود اطمینان کمی دارند، معمولاً پیش از تصمیم‌گیری، احساس ترس و اضطراب نیز دارند و در تصمیم‌گیری معمولاً از راهبردهای تصمیم‌گیری نامناسب مانند اجتناب کردن، بهانه آوردن و دلیل تراشی استفاده می‌کنند و به دلیل همین انتخاب‌ها و رفتارهای نامناسب احساس رضایت در آنان کاهش می‌یابد. در نهایت پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود.

- 1- ارائه دروس و برگزاری برنامه‌هایی جهت آشنایی با مفهوم هویت و هویت‌یابی دانشجویان.
- 2- شناسایی دانشجویان با سبک هویت سر درگم - اجتنابی و برگزاری دوره‌های آموزشی برای این افراد، جهت فراگیری مهارت‌هایی چون پیش‌بینی مشکلات، ایجاد استراتژی‌های شخصی برای حل مسائل و مقابله با مشکلات به صورت اساسی.
- 3- شناسایی عوامل پیش‌بینی‌کننده هویت رشد یافته (مثل پردازش فعالانه اطلاعات، درگیری با موضوعات مربوط به هویت و حل مسئله) و برگزاری دوره‌هایی جهت ارتقای این عوامل.
- 4- ارزیابی و مداخله در استراتژی‌های خاص هر سبک، بدین صورت که در سبک هویت اطلاعاتی به تشویق ابتکار و ارزیابی علایق، انجام مشاوره‌های شغلی و ارزیابی مستقلانه هر فرد پرداخته شود.
- 5- برای افراد با سبک هویت هنجاری ارتقای فرایندهای اکتشاف شخصی و نیز ارزیابی تأثیرات خانواده مورد توجه قرار گیرد.
- 6- تقویت مهارت‌های شناختی افراد با سبک هویت سر درگم-اجتنابی و ارائه بازخورد صریح به فعالیت‌های آن‌ها.

منابع

- امامی پور، سوزان، و سبزمیدانی، پگاه (1389)، ارتباط ویژگی های شخصیتی و کمال گرایی با سلامت عمومی دانشجویان. تحقیقات روانشناختی، 2(5): 95-106.
- امانی رزیتا، مجذوبی محمدرضا (1390)، پیش بینی سبک های هویت بر اساس سبک های دل بستگی. روانشناسی بالینی و شخصیت-دانشور رفتار سابق. 2(5): 13-24
- امید شکری، دکتر عزیز الله تاجیک اسماعیلی، زهره دانشورپور، زیبا غنایی، رضا دستجردی (1386)، "تفاوت های فردی در سبک های هویت و بهزیستی روان شناختی: نقش تعهد هویت"، تازه های علوم شناختی، سال 9، شماره 2، 33-46.
- اینگلههارت، رونالد (1373)، تحول فرهنگی در جامعه پیشرفته صنعتی، ترجمه مریم وتر، کویر.
- حدادیان، فاطمه (1388)، بررسی رابطه برخی از متغیر های روان شناختی با کاربرد مشکل زا از اینترنت در دانشجویان. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه شهید بهشتی.
- رجبی، غلامرضا. نیگانی، خدیجه (1387)، بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی و مولفه های عشق با رضایت زناشویی در کارکنان متأهل اداره های دولتی شهر اهواز. تازه ها و پژوهشهای مشاوره 1387 شماره 25. www.ensani.ir
- زکی، محمدعلی (1386)، اعتباریابی مقیاس چند بعدی رضایت از زندگی دانش آموزان. مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران، سال سیزدهم، شماره 57-49.
- شاکریان، عطا. فاطمی، عادل. فرهادیان، مختار (1389)، بررسی رابطه بین ویژگی های شخصیتی با رضایت مندی زناشویی. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی کردستان؛ 16(1): 99-92.
- شغایی، معصومه (1389). رابطه ای شخصیت، هوش هیجانی و یادگیری خود راهبر با رضایت از زندگی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر سال سوم دبیرستانهای دولتی شهر بوشهر. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- شولتز، دوان پی. شولتز، سیدنی الن (2005)، " نظریه های شخصیت"، ترجمه، سیدمحمدی، یحیی (1386). تهران: انتشارات ویرایش.
- فتحی آشتیانی، علی و داستانی محبوبه (1390)، آزمونهای روانشناختی (ارزشیابی شخصیت و سلامت روان). تهران، انتشارات بعثت.
- کشاورز، آریتا، علوی، طاهره (1382)، بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی با سازگاری زناشویی در زنان و مردان شهر مشهد 1382. نخستین کنگره سراسری آسیب شناسی خانواده در ایران، دانشگاه شهید بهشتی، پژوهشکده خانواده.

- گروسی فرشی، میرتقی (1380)، رویکردهای نوین در ارزشیابی شخصیت، تبریز: نشر جامعه پژوه.

- موسوی اسمایی، ایروانی. محمدرضا (1390)، بررسی بلوغ عاطفی و رضایت زناشویی. نشریه رشد، دوره سوم، شماره دوم، صفحه 35-47.

Berzonsky, D. M. (1992), Coping strategies and identity styles. *Journal of Personality*, 60(4), 771-788.

Berzonsky, M. D., & Kuk, L. (2000), Identity status and identity processing style, and the transition to university. *Journal of Adolescent Research*, 15(1), 81-98.

Berzonsky, M.D, (1990), Self-construction over the life-span: A process perspective on identity formation. In: G.J. Neimeyer and R.A. Neimeyer, Editors, *Advances in personal construct psychology*, 1, JAI, Greenwich, CT, 155-186.

Caputi, P. A. & Oades, L. A. (2001), Epistemic assumptions. *Journal of Social Psychology*. 221, 87-96.

Cheng, H., & Furnham, A. (2003). Personality, self-esteem and demographic predictions of hap-pines and depression. *Personality and Individual Differences*, 34, 921-942.

Funk III, B. A., Huebner, E. S., & Valois, R. F. (2006), Reliability and validity of a brief life satisfaction scale with a high school sample. *Journal of Happiness Studies*, 7, 41- 54.

Haranin, E., Huebner, E.S., & Suldo, S.M. (2007), Predictive and incremental validity of global and domain-based adolescent life satisfaction reports. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 25, 127-138.

Kroger, J. (2000), Identity development: adolescence through adulthood. *Journal of Personality*. 31, 75, 2.

Maddi, Salvador. R. (1989), *Personality theories*. Wadsworth. Inc.

Phinney, J.S., & Ong, A.D. (2002), Adolescent-parent disagreements and life satisfaction in families from Vietnamese-and

- European American background. *International Journal of Behavioral Development*, 26, 556-561.
- Quevedo, R.J.M., & Abella, M.C. (2011), Well-being and personality: Facet-level analyses. *Personality and Individual Differences*, 50, 206- 211.
- Reber, J. E. (2001), Identity formation, identity crisis and personality. *Journal of Personality*. vol: 435, pp: 876-877.
- Rode, J. C. (2005), Life satisfaction and student performance, *Academy of management learning and education*, *Journal of Social Behavior and Personality*, 4(3)- 421-433.
- Sharma M, Kaveri SN, Yadava A. Personality factors as correlates of Health among Adults. *J Indian Acad Appl Psychol*. 2010;36(2):328-33.
- Swickert, R.J., Hittner, J.B., & Foster, A. (2010), Big five traits interact to predict perceived social support. *Personality and Individual Differences*, 48, 736-741.
- Tannenbaum, C., Ahmed, S., & Mayo, N. (2007), What drives older women's perceptions of health-related quality of life? *Quality of Life Research*, 16(4), 593-605.